

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Dato: 15.09.2014

Vår ref.: 2014/3763
Deres ref.: 14/3035

Saksbehandler: Tanja Strøm
22 45 26 91, tanja.strom@hioa.no

Svar på høring - Endringer i åndsverkloven og gjennomføring av EUs hitteverkdirektiv (2012/28/EU)

Vi viser til høringsbrev med forslag om endringer i åndsverksloven fra Kulturdepartementet av 1. juli 2014 med vedlegg.

Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) mener det er gode grunner til å innføre en generell avtalelisensbestemmelse i åndsverksloven for rettighetsklarering i tilfeller der individuell klarering er upraktisk eller umulig. De foreslåtte endringene knytter seg til reglene om avtalelisens, i form av et forslag om innføring av en generell avtalelisensbestemmelse. En slik generell avtalelisens vil kunne utløse rett til alle former for bruk, der det på et avgrenset område er inngått avtale med en representativ forvaltningsorganisasjon.

Bruk av åndsverk i undervisning er eksempel på et område der forholdene ikke ligger til rette for individuell klarering av opphavsmannens rettigheter. Regler om subsidiær nemndslisens bør innføres på undervisningsområdet. Det er av vesentlig samfunnsmessig betydning at opplærings- og utdanningssektorene har tilgang til åndsverk, og at det innføres mekanismer som gir både rettighetshaverne og disse sektorene trygghet for at en avtale i siste instans vil komme i stand. Dette er en fornuftig sikkerhetsmekanisme for å sikre at undervisning ikke stopper opp dersom det ikke er mulig å få til en avtale inngått med en organisasjon som oppfyller representativitetskravet. Det er viktig at det legges til rette for at fastlåste konflikter blir løst uten at det oppstår situasjoner med manglende tilgang til rettighetsbeskyttet materiale, digitalt- eller trykt-, ved universiteter og høgskoler.

HiOA understreker viktigheten av at det raskt fremmes forslag om nødvendige lovendringer for å etablere en nemnd som kan avgjøre tvister med bindende virkning. HiOA ønsker at departementet skal klargjøre hvordan en slik nemnd skal opprettes, hvem som skal være medlemmer og hvilken kompetanse de skal ha.

Departementet ber om synspunkter når det gjelder godkjenningsordning for organisasjoner som skal kunne inngå generelle avtalelisenser. HiOA mener her at det gir robusthet til de inngåtte avtalelisensene dersom det foreligger en godkjenningsordning.

For det andre foreslås regler om gjennomføring av EUs hitteverkdirektiv (2012/28/EU) i norsk rett. Høringsnotatet gir en god oversikt over EU-direktivets bestemmelser. Hitteverk er verk hvor man ikke klarer å finne rettighetshaver. Hitteverkdirektivet gir regler om en felleseuropeisk

klareringsordning for utnyttelse av slike verk i blant annet digitale bibliotek tilhørende offentlige bibliotek, utdanningsinstitusjoner m.v.

Direktivets hovedtanke er at slike institusjoner skal foreta et omfattende søk etter rettighetshavere, og om rettighetshaver ikke lokaliseres gis det rett til å utnytte verket på bestemte måter. Informasjonen om verket og søket skal deretter lagres i en felleseuropeisk database som skal være søkbar for tilsvarende institusjoner andre steder i EØS-området.

HiOA støtter gjennomføringen av hitteverksdirektivet. Reglene i åndsverksloven om bruk av verk i undervisningen er fortsatt gjeldende. Når enkeltverk ikke er en del av avtalelisens vil hitteverk kunne være et tilskudd - når hitteverkene er registrert. Direktivet vil gi mulighet til å benytte hitteverk som er registrert i hele Europa.

HiOA støtter forslaget til endring i åvl. § 16a som muliggjør avtalelisensavtale om «offentliggjorte» verk, og at det i dagens situasjon er fornuftig at dette begrenses til kunstverk og fotografiske verk.

I tillegg foreslås en mindre endring om oppheving av den lovbestemte ordningen med et sakkyndig råd i åndsverkloven § 53. Til dette siste har HiOA ingen merknader.

Med vennlig hilsen,

Ann Elisabeth Wedø
Høgskoledirektør

Kari Kjenndalen
fung. forskningsdirektør